

Broj: UP/I-03-041/26-121/3

Cetinje, 08. 05. 2026. godine

Uprava za zaštitu kulturnih dobara, postupajući po zahtjevu JU Muzeji i galerije Podgorice, br. D95-629/26-501 od 14.04.2026. godine, zaveden kod ovog organa pod brojem UP/I-03-041/26-121/1 od 15.04.2026. godine, za izdavanje mišljenja/konzervatorskih uslova za sprovođenje konzervatorskih mjera na 27 muzejskih predmeta, od kojih su 18 predmeta od tekstila i 9 predmeta od metala, drveta, i drugih kombinovanih materijala, dio Etnografske zbirke JU Muzeji i galerije Podgorice, na osnovu čl.102 stav 1 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl.list Crne Gore" br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19, 84/24, 92/25), Pravilnika o bližem sadržaju konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru ("Sl.list Crne Gore" br. 61/18), a u vezi sa članom 18 i čl. 46 stav 2 Zakona o upravnom postupku („Sl.list Crne Gore“ br.56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donosi

R J E Š E N J E

o konzervatorskim uslovima za izradu Konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na 27 muzejskih predmeta, od kojih su 18 predmeta od tekstila i 9 predmeta od metala, drveta, i drugih kombinovanih materijala, dio Etnografske zbirke JU Muzeji i galerije Podgorice

I

- Obavezno je dokumentovanje stanja etnografskog materijala u cjelosti na osnovu kojeg će se preduzeti konzervatorske mjere;
- Mjere koje treba preduzeti za zaštitu predmeta od tekstila su dezinfekcija, analiza materijala, mehaničko i hemijsko čišćenje, (isključivo za uklanjanje masnih mrlja), mokro čišćenje (ireverzibilan postupak), podlijepljivanje, šivenje, kao i kombinacija navedenih;
- Sve planirane intervencije neophodno je detaljno obrazložiti kroz konzervatorski projekat, koji će sadržati rezultate konzervatorskih istraživanja i planirane faze rada;
- Pored opisa konzervatorskih mjera navesti i sve materijale čije je korišćenje planirano prilikom tretmana, a koji ne smiju agresivno djelovati na materijal koji se tretira. Koristiti materijale sa istim ili sličnim osobinama postojećeg materijala;
- Sprovesti analize na postojanost boja kako bi se mogla donijeti ispravna odluka o metodi čišćenja;
- Za sanaciju oštećene tkanine treba pripremiti svilu obojenu u odgovarajućem tonu tkanine i na osnovu procjene konzervatora koristiti reverzibilno lijepilo, šivenje ili kombinaciju po procjeni konzervatora;
- Restauratorske radove izvoditi zbog poboljšanja estetskog izgleda kao i stabilnosti materijala;
- Predvidjeti konzervatorske intervencije na dijelovima - ukrasima od metala u cilju uklanjanja naslaga korozije, nečistoća, kao i konsolidovanje u skladu sa konzervatorskom etikom;
- Za predmete od metala, drveta i kombinovanih materijala potrebno je izvršiti tretiranje sredstvom protiv bioloških štetočina, i odstraniti slojeve nečistoća.
- Pristupiti procesu stabilizacije materijala u zavisnosti od vrste, starosti, izloženosti različitim uslovima, oštećenosti, dimenzija, vlažnosti.

- Čišćenje može biti mehaničko, hemijsko ili kombinovano sve u zavisnosti od procjene konzervatora i stanja predmeta.
- Prilikom konzervatorskog tretmana predmeta od kombinovanih materijala ili predmeta sa dekorativnim elementima, mora se voditi računa da se svaki materijal tretira u skladu sa svojim specifičnim osobinama;
- Obavezna je preporuka za dalje održavanje i čuvanje konzerviranog materijala.

II

- Projekat urađen u skladu sa ovim uslovima, te izrađen od strane javne ustanove koju osniva Vlada, ili pravnog lica koje ima odgovarajuću konzervatorsku licencu, potrebno je dostaviti na prethodnu saglasnost Upravi za zaštitu kulturnih dobara.
- Sadržaj Konzervatorskog projekta potrebno je uskladiti sa Pravilnikom o bližem sadržaju konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru.

O b r a z l o ž e n j e

Postupajući po zahtjevu JU Muzeji i galerije Podgorice, br. D95-629/26-501 od 14.04.2026. godine, zaveden kod ovog organa pod brojem UP/I-03-041/26-121/1 od 15.04.2026. godine, za izdavanje mišljenja/konzervatorskih uslova za sprovođenje konzervatorskih mjera na 27 muzejskih predmeta, od kojih su 18 predmeta od tekstila i 9 predmeta od metala, drveta, i drugih kombinovanih materijala, dio Etnografske zbirke JU Muzeji i galerije Podgorice, stručno lice Uprave razmotrilo je dostavljeni zahtjev, te nakon detaljne analize raspoložive dokumentacije i uvida u stanje istog, konstatuje se sljedeće:

Uvidom u dokumentaciju Uprave za zaštitu kulturnih dobara, konstatuje se da je Etnografska zbirka JU Muzeji i galerije Podgorice, zaštićeno kulturno dobro, Rješenjem o uvođenju u Registar br. 08-564/2, od 16.05.1962.godine, te stoga sve aktivnosti na njoj podliježu, odredbama Zakona o zaštiti kulturnih dobara. Kulturna dobra predložena za konzervatorski tretman su: Koret-inv.br. 1918; Dušanka-inv.br.2596; Sablja inv.br. 1483; Ostali etnografski materijal predložen za konzervatorski tretman predstavlja izložbeni muzejski inventar: koret inv. br. 1812, jaketa inv. br. 2582 i 2388, dušanka inv. br. 2591 i inv. br. 2408, džamadan inv. br. 2585, inv. br. 2403, inv. br. 2400 i inv. br. 2402, jelek inv. br. 2423 i 2429, dimije inv. br. 2416 i inv. br. 2415, struka onv. Br. 1538, inv. br. 1534, inv. br. 1537, torba inv. br. 1543, sablja inv. br. 1492, nož inv. br. 1796, gusle inv. br. 2689, džugum inv. br. 1346, grebena inv. br. 1478, i inv. br. 1477, prijeklad inv. br. 1359. Predloženi predmeti za konzervatorski tretman se čuvaju, izlažu i čine cjelinu sa kulturnim dobrom Etnografska zbirka JU Muzeji i galerije Podgorice, te stoga sve intervencije na njima podliježu odredbama Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Stanje dijela Etnografske zbirke i muzejske postavke Etnografskog materijala JU Muzeji i galerije Podgorica, 18 predmeta od tekstila i 9 predmeta od metala, drveta i drugih kombinovanih materijala:

Predmeti od tekstila se nalaze u zatvorenim staklenim vitrinama, tako da se stanje ne može definisati s preciznošću. Vidljiva su oštećenja koja ukazuju na nepravilno izlaganje i nepovoljne uslove čuvanja. Posmatranjem predloženog materijala za konzervatorski tretman

možemo zaključiti da ima mehanička, fotohemijska, oštećenja. Oslabljena struktura materijala, izblijeđele partije, promjena kolorita i zaprljanost. Virtine se nalaze u prostorijama koje imaju velike prozorske otvore sa slabom zaštitom od svjetlosti i toplote. Etnografski materijal od drveta i metala: sablje, gusle, nož, džugun, grebeni, džamadan, prijeklad, su zaprljani, mjestimično metal korodirao. Organski materijal drvo u kombinaciji s metalom posebno u nepovoljnim uslovima čuvanja doveo je do određenih oštećenja. Pravo stanje materijala će se odrediti nakon čišćenja i sprovedenih konzervatorskih ispitivanja.

Mjere zaštite moraju biti usmjerene na saniranje stanja bioloških oštećenja, izbljeđelost materijala, oslabljenu strukturu tkanine. Predmete treba prije svega hemijskim sredstvom tretirati zbog dezinfekcije. Oslabljenu strukturu materijala ojačati podlaganjem specijalnim materijalom, i njegovo pričvršćivanje konzervatorskim bodom za predmet. Po procjeni stanja od strane konzervatora tkaninu podlijepiti svilom i specijalnim lijepilom za tekstil. Predmeti od metala, drveta i kombinovanih materijala očistiti od naslaga prašine i drugih nečistoća da bi se utvrdilo stvarno stanje, nakon čega će se preduzeti konzervatorske mjere. Zbog opšteg stanja muzejskog materijala potrebno je sprovesti konzervatorski tretman.

Dakle, stanje dijela Etnografske zbirke JU Muzeji i galerije Podgorice, 27 muzejskih predmeta, od kojih su 18 predmeta od tekstila i 9 predmeta od metala, drveta, i drugih kombinovanih materijala zahtijeva izradu konzervatorskog projekta i primjenu konzervatorskih mjera da bi se sačuvala od daljeg propadanja.

Na osnovu utvrđenog, prilikom izrade Konzervatorskog projekta i sprovođenja konzervatorskih mjera na Etnografskoj zbirci iz JU Muzeji i galerije Podgorice, na 27 muzejskih predmeta, od kojih su 18 predmeta od tekstila i 9 predmeta od metala, drveta, i drugih kombinovanih materijala, potrebno je poštovati navedene konzervatorske uslove.

Članom 102 stav 1 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl.list Crne Gore" br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19, 84/24, 92/25), je utvrđeno da za izradu konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na nepokretnom kulturnom dobru i na pokretnom kulturnom dobru, Uprava, na zahtjev vlasnika, odnosno držaoca kulturnog dobra, izdaje konzervatorske uslove.

Projekat urađen u skladu sa ovim uslovima, te izrađen od strane javne ustanove koju osniva Vlada (član 122 Zakona o zaštiti kulturnih dobara) ili pravnog lica koje ima odgovarajuću konzervatorsku licencu (član 106 Zakona o zaštiti kulturnih dobara), potrebno je dostaviti, u analognoj i digitalnoj verziji, na prethodnu saglasnost Upravi za zaštitu kulturnih dobara, a shodno članu 103 stav 7 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Shodno izloženom, riješeno je kao u izreci.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja ima se pravo žalbe Ministarstvu kulture i medija, u roku od 15 dana od dana prijema istog, a podnosi se preko ove Uprave.

Dostaviti:

- JU Muzeji i galerije Podgorice;
- u spine predmeta.